СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 146. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 25, червня, 1926. — VOL. XXXIV. No. 146. Jersey City, N. J., Friday, June 25. 1926. THREE CENTS

АМЕРИКА ВИТАЄ БІГУНОВИХ ЛЕТУНІВ

ВАШИНГТОН, 23. червня. — Поручник Ричард Евелин Берд, командант летничої виправи до північного бігуна, приїхав нині до Злучених Держав.

При вступленню його на американську землю в нюйорському порті йому влаждено величезну овацію, в якій взяли участь крім соток тисячів народа урядники міста, стейту й федерального уряду.

У Вашингтоні його витано теж не мало врочисто, а президент Кулидж доручив йому медалю Національного Географічного Товариства.

Підчас своєї промови на обіді в Ню Йорку Берд підняв заслуги своїх товаришів подорожи та заявив, що він думає незадовго вибиратися на південний бігун.

ВИДАНО 35 МІЛІОНІВ НА ПРОГИБІЦІЮ.

ВАШИНГТОН, 23. червня. — Гвілер, провідник антисалунової Ліґи, признав перед сенатовим слідчим комітетом для виборів, що ся організація видала за 30 літ свого істновання на прогибіційну аґітацію не менче, лишень 35 міліонів долярів. За 5 послідних літ видано близько півчверта міліона долярів.

18 ДЕРЖАВ УЖЕ ВИПОВНИЛИ СВОЇ ЕМІГРАНТСЬКІ КВОТИ.

ВАШИНГТОН, 23. червня. — Після звіту конзулярних урядів, 18 держав сеїта вже виповнило свою квоту емігрантів за біжучий рік. Сюди належуть межи иничм отсі держави: Бельгія, Болгарія, Чехія, Данциґ, Фінляндія, Німеччина, Угорщина, Люксембург, Голяндія, Нова Зеляндія, Норвегія, Польща й Румунія.

Польська квота, що виносить 5,982, вичерпалася 17. червня, чесько-словацька, що виносить 3,073, ще 30. квітня. Росія ще має право на 10 віз.

СЕНАТОВИЙ КОМІТЕТ ВІДКИДАЄ ВСІ „МОКРІ" ПРОЄКТИ.

ВАШИНГТОН, 23. червня. — Сенатовий комітет для судових справ відкинув девять проєктів зміни прогибіційного закона в користь облекшення прогибіції.

Межи відкиненими проєктами є: проєкт Еджа, щоби прогибіцію віддати під краєве референдум; проєкт Бруса, щоби змінити 18-ту поправку до конституції, та цілий ряд проєктів, після яких новий прогибіційний закон мавби інакше означувати, що се таке опяняючий напиток.

ШКІЛЬНА РАДА ЗНОВА ВИКИДАЄ СОЮЗ ГОРОЖАНСЬКИХ СВОБІД.

НЮ ЙОРК, 24. червня. — Міська шкільна рада знова відмовила дозволу на вживання шкільних саль бесідниками Союза Горожанських Свобід.

Проти першої заборони піднялися були свого часу завзяті протести свободолюбних організацій.

ЕВХАРИСТИЧНИЙ КОНГРЕС.

ШИКАГО, 23. червня. — Підчас урочистих відправ третього дня Евхаристичного Конгресу виголосили промови й проповіди кардинал Догерті з Філаделфії, архиепископ Ґотіє з Монтреалю й архиепископ Давлинг зі Ст. Пол.

Пізнійше днем кардинали відвідали німецький і польський сиротинець. Кардинал Оконел говорив у польськім сиротинци св. Ядвиґи.

Заповіджене греко-католицьке богослуження, яке мало відбутися в римо-католицькій катедрі, відбулося в місцевій греко-католицькій церкві св. Николая. Кардиналів на ній не було.

КОНГРЕС РЕКЛЯМИ.

ФІЛАДЕЛФІЯ, 23. червня. — Конгрес реклями займався нині розголошуванням товарів у межинародній торговлі. Бесідники виказували, скільки більше може розвинутися торговля, якби до розголосу товарів поза границями країв примінити способи реклями, вживані в середині краю. Другі бесідники звертали увагу на шкоду, яку заграничній торговлі роблять несовісні купці, які вживають брехливих оголошень.

БУРЯ НЕ ДАЄ ПІДНЯТИ З ВОДИ ПІДВОДНОЇ ЛОДКИ.

НЮ ЛОНДОН, Конетикат, 23. червня. — Добування підводної лодки „Ес-Фифті-Вон", яка ведеться вже від двох місяців, знова задержано нині через страшну бурю, яка навістила сю часть океану. Через сильні филі всі гаки, зачіплені на лодку, схопилися, і лодка знова потонула.

ОПЕРАЦІЯ НА МОРЮ.

НЮ ЙОРК, 23. червня. — Капітан скандинавського корабля Юнайтид Стейтс, що приїхав нині з Осло до Гобокен, подає, що корабельний лікар доконав підчас подорожи на одним пасажири операції сліпої кишки. Операція вдалася, хоча її доконано серед страшного хитання корабля від сильної бурі.

ВЯЗНИЧНІ СТОРОЖІ АРЕШТОВАНІ ЗА ПОМІЧ В УТЕЧІ ВЯЗНИКІВ.

ФІЛАДЕЛФІЯ, 23. червня. — Стейтова прокураторія казала арештувати двох вязничних сторожів стейтової вязниці, яких вона обжаловує, що вони своїм неробством свідомо помагали при недавній утечі 6 вязників. Обжалованих випущено за зложенням бейлу в сумі 50,000 долярів від особи.

ДЕСЯТЬЛІТНІ РОКОВИНИ СМЕРТИ ІВАНА ФРАНКА ПРИЗНАЧЕНІ НА ПОШИРЕННЯ КУЛЬТУ ФРАНКА СЕРЕД АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

Тому в часі від 28. мая до кінця вересня повинні відбутися в кождій українській місцевости виклади, збори, концерти чи вистави, присвячені памяти Франка.

В кождій місцевости повинна бути переведена рівнож збірка на памятник Франка.

Хай не бракне між нами нікого, хто не зложив би жертви на памятник для Того, що нам а не собі добував кращу долю, що бажав для скованих волі, для нещасних долі і рівної правди для всіх.

Всі жертви на памятник Франка належить слати до:

OBYEDNANYE, P. O. Box 411, Philadelphia, Pa.

З ЕВХАРИСТИЧНОГО КОНГРЕСУ.

ШИКАГО, Илинойс, 23. червня. — Евхаристичний конгрес зазначився нині двома великими богослуженнями, з котрих одно відправлено рано при співучасти 175,000 прочан, а друге вечером, при співучасти 150,000 учасників.

Межи бесідниками дня був судля Ботлер, котрий вказував на вагу релігії для поширення поваги до уряду та заведення межинародного мира.

КОРАБЕЛЬ В НЕБЕЗПЕЦІ.

НЮ ЙОРК, 22. червня. — Тяґаровий корабель Вокеґен розіслав алярмуючу бездротну телеграму, так звану „Ес-Ов-Ес" (скорочення слів „Сейв авр совлз", себто „спасайте наші душі"), бо йому грозить затоплення. Як показується з телеграми, корабель Вокеґен ударив серед мраки в урядову лодку, що направляла морський сиґнал. Уряд вислав сейчас на допомогу потапаючому кораблик Калюмет. Слідуючі цепеші загроженого корабля подають, що при допомозі Калюмета він певно доповне до нюйорського порту.

ЗГОРІЛО 200,000 БУШЛІВ ЗБІЖЖА.

Гренд Форкс, Н. Д. — В наслідок двох великих пожарів у північній Норт Дакоті згоріло три елеватори з 200 тисячами бушлів збіжжа вартости 70 тисяч долярів, та десять залізничних вагонів. — На фармі Скотта згоріла стайня і 18 коней та 2,500 тон вовни.

153-ЛІТНИЙ ТУРОК ЗАСЛАБ.

Константинополь. — Царо Аха, який каже, що має 153 роки життя і є найстаршим чоловіком на світі, захорів і находиться тепер в шпиталі Стамбуль. Він захорів при праці. А був він урядовим післанцем, розносив судові папери. Коли захорів, то сказав: „Це мусить бути в наслідок веремя, а не тому, що я старий".

ВИСТУП УКРАЇНСЬКОГО МУЗИКА НА РАДІО.

Гр. Василь Чосник, добре відомий нюйорським Українцям зі своїх концертових виступів, став членом постійного музичного штабу Радіової Стації Дабл-Джі-Бі-Ес, котру удержує в Ню Йорку департаментовий склеп Братів Гимбелів. Концерти українського скрипака стали постійною точкою програми кождої суботи. Буде він виступати на сьому концерті від години 9. до пів до 10. вечером.

Найблизчий концерт випадає на суботу, дня 26. червня. Сей концерт буде складатися з Музичного Памяткового Концерту, що буде тягнутися через 4 суботні вечері за рядом.

На всі питання про сей конкурс відповідати ме самий гр. Чосник. Писати йому треба листи на адресу радіової стації, що буде розсилати його музику.

Нюйорські газети вже подали дуже прихильні звідомлення про виступ гр. Василя Чосника. Довші згадки подали Івнинг Ворлд та Бруклин Іґел. Всі вони підчеркують, що музик є українського походження.

Кілька разів гр. Чосник грав на радіо, тільки разів до радіової стації ріжні люди телеграфували й писали листи з похвалами для скрипака.

ВТЕЧА З ХАРКІВСЬКОЇ ВЯЗНИЦІ.

Як пише „Комуніст", з харківської вязниці втекло 45 вязнів. Вони, працюючи на подвірю вязниці, зуміли непомітно зробити дірку в стіні і через неї втекли на вулицю.

Коли 45 чоловік вже втекло, проходивший по вулиці дозорець міліції побачив, як з невеликої дірки в стіні вилазив чоловік. Він його затримав.

Для задержання втікачів було вжито і трох собак-шукачів. На протязі слідуючої ночі коло 20 душ було затримано, решта-ж далі перебуває на волі.

НЕВДОВОЛЕННЕ ПОЛЬСЬКОГО ДУХОВЕНСТВА.

Польський кардинал Каковскі в Варшаві видав указ, яким заборонає священикам своєї дієцезії учащати на театральні вистави, до кін і на всякі зібрання, посвячені забаві. Цей указ викликав велике невдоволення серед духовенства. Взагалі між латинським духовенством в тій части Польщі, яка належала до Росії, тепер кипить. Минулого року появилась обемиста книжка в польській мові (кажуть, що її написав високий польський духовний) п. н. „Na Soborʼ". В ній домагається автор знесення примусового целібату, бо тепер целібат наробив багато лиха в Польщі. Богато священиків поженилось в той спосіб, що один давав другому шлюб, а деякі жиють з жінками на віру, мають діти і т. д. Ратунком проти того є лиш знесення целібату. Так каже автор згаданої книжки.

НОВА ПОРОДА ЯЩІРОК.

Браття Меткелфи, які досі займалися торговлею вовни, вибрадися нині на виправу по ящірки до голяндських Східних Індій. Зачули вони, що там мають бути ящірки, які доходять деколи до довжини 21 стіп, ідять сире мясо й бороняться хвостом. Вони хотілиби дістати хоч пару таких „примірників" для нюйорської менажерії.

УКРАЇНСЬКІ ВИКЛАДИ НА ҐРАЦЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.

Професор славістики на ґрацькому університеті др. Г. Ф. Шмід, оголосив на літний півріч такі виклади з обсягу україноэнавства: Історична граматика української мови, Вправи в читанні старих українських текстів, Нариси культурного розвитку східнославянської території, Вправи й реферати з обсягу джерел і літератури про культурне становище України в XVII-ому столітті.

В ПОЛЬСЬКІМ СОЙМІ БЕЗГОЛОВЄ, ЯКОГО ЩЕ НЕ БУЛО

ВАРШАВА, 23. червня. — Польський сойм радив над буджетом і поширенням прав президента в тій формі, як це подиктував Пілсудскі.

Підчас дебати прийшло до такого крику та сварні, що один другого не чув і неможливі були ніякі наради.

Ніхто остаточно не знав, над чим радили і що ухвалили.

Всю публику з галерій усунули. Навіть всі заграничні кореспонденти мусіли опустити сойм, бо побоювалися, що вони сейчас рознесуть тривожні вісти по світі.

Не знати навіть чи президент сойму Ратай урядував чи зрезиґнував та що з ним сталося. Таке панувало в соймі розгрення і безголове, що ніхто не мав поняття, що там властиво діялося.

Варшавські часописи, які сегодня вийшли під дуже строгою цензурою, справу тушують і подають, що сойм радив дуже поважно над дуже важними справами і відрочив себе до пятниці.

Ніякої вісти про те все не можна вислати поза границі Польщі, бо цензура не дозволяє.

Одинокі вісти вислав кореспондент Ню Йорк Таймса аероппяном до Парижа, а доперва з Парижа вислали їх до Америки.

ЩО БУДЕ В ПОЛЬЩІ ДАЛІ.

ВАРШАВА, 23. червня. — Буквально не здає собі ніхто справи з того, що буде далі.

Найбільше втаємничені кажуть, що сойм буде розвязаний та що він буде змушений ухвалити це, що йому скаже ухвалити Пілсудскі.

На случай, колиб це не вдалося, будуть вибори до нового сойму, а той знова вийде в такім складі, що Пілсудскі буде мав запевнену більшість.

КАЙО ЗНОВ НА ПОЛІТИЧНІЙ ВИДІВНІ.

ПАРИЖ, 23. червня. — Аристид Бріянд сформував свій десятий кабінет міністрів.

Найвизначнійшою фіґурою в тім кабінеті є Йосиф Кайо, який обняв теку міністра фінансів.

Кайо має мати готову певну економічну програму, до якої привязують велику вагу.

До кабінету не входить Поанкаре ні Думе.

Становище Кайя до французько-американського договору що до сплати довгів неясне. Мабуть він таки згодиться на його ратифікацію, яка наступить по всякій правдоподібности аж в жовтни.

На загал до Кайя мають всі довіре і думають, що він зі всіх ще найскорше може привести французькі фінанси до порядку.

НАЙДЕШЕВШИЙ ГОТЕЛЬ У СВІТІ.

ПАРИЖ, 23. червня. — Відчинено Пале де ля Фемм, готель для незамужних працюючих жінок, який закупила на ту ціль Армія Спасення.

Готель має 743 покоїв, а одна кімната коштує від 8 до 15 амер. центів денно.

На відчиненне готелю прибув американський амбасадор Геррик, який виголосив бесіду, в якій прославив корисну роботу Армії Спасення, як одиноку армію в світі, якої демобілізації ніхто собі не бажає.

ЛЛОЙД ДЖОРДЖ ПОВНИЙ ЕНЕРҐІЇ.

ЛОНДОН, 23. червня. — Каже дехто, що Ллойд Джордж вже помер як політична фіґура.

Та ні. Він виголосив підчас лончу Національного Ліберального Клюбу палку бесіду, з якої виходить, що він готов звести боротьбу на житте і смерть зі всіми своїми політичними ворогами та що він має далекосяглі пляни на меті.

Ллойд Джордж показав себе давним передовненним і военним політиком, повним живости, гумору і сарказму.

Заявив, що не дасться викинути з партії нікому, ні не дасть собі видерти проводу в тій партії, в якій він працює 36 літ.

ВІДКИНЕНО ЮНІФІКАЦІЮ ВУГЛЕВОГО ПРОМИСЛУ.

ЛОНДОН, 23. червня. — Проєкт закона в справі реорганізації вуглевого промислу прийнято в палаті послів в другім читанню.

Відкинено більшістю 189 голосів внесення Партії Праці, яке змагало до переведення юніфікації вуглевого промислу, який повинен бути удержавлений.

Тепер ще розігрaється боротьба за восьмигодинний день праці в майнах. Ситуація під тим оглядом не виразна о стільки, що майнери на загал противні продовженню годин праці, одначе признають, що теперішнє положення того рода, що на разі треба продовження праці, щоби направити ті шкоди, які повстали через страйк.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВАЖНА ПРИГАДКА

Як відомо членам Українського Народного Союза, при нашій організації існує спеціяльний Молодечий Департамент, який дає членам нагоду обезпечувати свої діти. Після дотеперішних постанов, родичі платили по 25 центів місячно, і за те діставали, на случай смерти дитини, обезпеченне, відповідне до віку приступлення дитини й протягу приналежности до організації. Обезпечувати можна в сьому Департаменті діти до 18 року життя.

Обезпеченне се важне не лишень яко обезпеченне дітий, але й для обезпечення дозрілих членів. Департамент Молодечий саме на те й зорганізовано, щоби нашій молодежи облекшити приступленне до Дозрілого Департаменту Українського Народного Союза. Члени тому організували Молодечий Департамент, щоби свої діти приучувати належати до своєї організації, та в сей спосіб немовби вибудувати їм міст, по якому вони моглиби перейти межи дозрілих членів.

Власне сього року показується практично вага Молодечого Департаменту. Сими власне місяцями 410 членів Молодечого Департаменту покінчило. 18-ий рік життя, а тим самим перестало бути членами сього Департаменту. До них власне відноситься питанне, що станеться з ними. Чи з укінченнем сього віку вони перестануть належати до Українського Народного Союза? Чи пірвуть усі звязки з Союзом? Чи повернуть назад у море людий, чужих організації, яка їх обезпечувала через довгі роки? Чи може удержуться при ній і стануть тепер уже в ній повноправними й дозрілими членами на своє власне імя?

Отсе є питанне, яке завдати собі повинні не тільки самі дозріваючі члени Молодечого Союза. Застановитися над сим повинні й їх батьки, і урядники відділу, до котрого вони належали, і всі члени сього відділу, і взагалі всі знакомі їм члени Українського Народного Союза. Всі вони разом повинні не дати за ніяку ціну такому дозрілому членови Молодечого Союза відпасти від української організації.

Показати треба йому на великі користи, які дає Український Народний Союз за дешеву ціну. Вказати треба на те, що дозрілий член Молодечого Департаменту, переходячи до дозрілих членів, не платить вступного ні не предкладає лікарського свідоцтва.

Показавши на сі три великі користи, члени не будуть мати великого труду такого молодого члена при собі задержати, бо члени Молодечого Департаменту се переважно люди з покінченими американськими школами, які власний інтерес розуміють і знають, як за нього дбати.

ДО ВБИЙСТВА ОСКІЛКА

Оскілко належав давнійше до придніпрянської партії соціялістів-самостійників, яка видала богато ідейних одиниць, що відограли доволі значну ролю в нашій визвольній боротьбі. Сам він людина собі звичайна, без ніяких особливших прикмет, яка вибилася на верх тільки завдяки революційним часам та подіям. Служив в армії Петлюри, а по її розгромі опинився на еміграції. Тут брав він участь в створенню і нарадах Всеукраїнської Національної Ради, яка мала обеднати галицьку і придніпрянську еміграцію та створити всеукраїнський парлямент. Те обеднанне розбилося одначе через виступ галицьких представників проти намагань деяких придніпрянських кругів до навязання як найтіснійшого контакту з Польщею.

В ті коншахти був вмішаний і Оскілко, який потім виїхав до Польщі, а згодом опинився на Волині та почав організувати свою осібну партію, яка складалася з ріжного рода пройдисвітів, які хліба ради пішли під польський покров та ширили польську орентацію. Занимаючи крайно неґативне становище супроти Радянської України, добачували вони ратунок України в союзі з Польщею. Для поширювання цеї орентації видавали часопис „Дзвін", який виходив на Волині в місті Рівнім. Часопис той редаґував Оскілко за польські гроші. І в редакції того часопису, в часі, коли був схилений над столом і писав статтю, стрінула Оскілка смерть.

Нема сумніву, що погиб він з українських рук. Засуд смерти був на него вже від давна виданий. І на таку смерть Оскілко дійсно заслужив. Бо він пропаґував згоду з Польщею, яка замкнула на Волині всі українські школи, яка не допускає ні одного Українця до уряду, яка насилає там маси мазурських кольоністів, яка загарбала 500 українських православних церков і перемінила їх на латинські і яка тягне на Волині раз-у-раз тисячі невинних людей до суду і держить їх роками по тюрмах. Все те Оскілко добре знав і бачив, а мимо того йшов на руку Полякам та створив фіктивну хлопську партію, яка мала бути висловом загалу населення і йти на угоду з Польщею. Так саме представляли Поляки Оскілка і його партію перед світом.

Відограв він на Волині ту саму ролю, що Твердохліб в Галичині. Тому й згинув тою самою смертю. Війна винесла молодого чоловіка на верх і дала йому можність забирати слово в таких справах, до яких він не доріс. Не маючи духової рівноваги ні певних моральних принципів, не міг знести еміґрантських злиднів та погодитися з тим, що треба братися до звичайної тяжкої роботи, як звичайна людина. Пішов на лекший хліб, який дав йому позицію та зробив з него актуальну людину. Пішов на службу ворогам нації. Ступивши на ту похилу точку, докотився до ганебної смерти. Згинув з українських рук як зрадник свого народу.

Коли нема иншого ліку, то й цей спосіб мусить знайти своє оправдання в боротьбі нації за своє визволення. Бо добро нації стоїть на першім місци.

МУЧЕНИЦТВО УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

(Голос живучого учасника львівського провінціяльного Синода та визначного українського католицького священика-громадянина у Львові — з нагоди евхаристичного конгресу в Шикаґо.)

(Докінчення).

Так засіли нині на наших епископських престолах єзуїтські ученики і почали вводити ріжні латинські практики, а між иншим завели в послідних роках в двох наших духовних семинаріях, в Станиславові і в Перемишли, проти ухвали синоду незаконно обовязковий загальний целібат.

Наше духовенство і нарід не противні целібатови, коли хто добровільно йому посвячується, але рішучо противні насильному накидуванню його тим, котрі не годні би його понести. Найперше бояться, щоби замісць морального взору, яким просвічувало народови родинне духовенство, не ширилась з целібатом від Церкви погана деморалізація. Далі розуміє весь народ дуже добре, що ціла затія йде на його згубу, що тоді замісць свого національного і горожанського духовенства, котре у всіх ділах вірно стояло при своїм народі, одержавби чужих прислужників. Тому протестували ціле духовенство і нарід на численних вічах і зборах проти нових постанов накинених йому епископів, та вислали цілий ряд представлень до Римського Престола. Однак епископи, наставлені чужими чинниками і проти волі духовенства і народа, та опираючись на помочи польського уряду, змаловажили сей голос суспільности і ведуть діло невпинно дальше. Та Рим на всі ті внесені представлення змовчав. Так виходить, що Рим, запорувчивши нам при заключенню унії всі давні права і установи грецько - української Церкви і потвердивши їх опісля, в численних декретах відкидає нині свої давні запоруки і декрети, дані для зединеної української Церкви. Він не відважується справді в зрозумілім своїм інтересі проголошувати сего явно перед лицем всеї восточної Церкви, однак своєю нинішною мовчанкою на наші представлення одобряє і апробує поступованнє дотичних епископів.

В сім стані річей забрали вкінци голос наші священики-ветерани, члени наших недавних синодів, що остали ще в живих і станули в обороні своїх синодальних ухвал. Вони вислали недавно в сій справі три меморіяли: один до св. Отця, другий до Конґреґації „де Екклезія Орієнталі" і третий до зединених восточних епископів. В першім меморіялі, до св. Отця розкривають всю потайну інтриґу, ведену кардиналом Ледоховським на львівськім Синоді р. 1891, — виказують, які були правдиві ухвали Синоду, і як їх польський кардинал сфалшував і предложив в такім виді тодішному св. Отцю до потвердження, — і просять о ревізію ухвал Синоду, о привернення первісних ухвал, та о здержанне нових епископів від незаконного вводження целібату, — вказуючи заразом, які шкоди можуть звідти вийти для католицької Церкви на востоці. В другім меморіялі підносять проти орієнтальної Конґреґації закид, що вона, покликана до чування над справами восточної Церкви, не береже її прав, не має в своїм складі заступників греко-української Церкви і дається нераз вводити в блуд її противникам; що мовчанкою на всі представлення викликує в українській суспільности оґірченне проти дотичних епископів а навіть проти Римського Престола, що наслідком того появляються в народі протестантські секти, яких передше в нім не бувало; що православні собрати на Великій Україні, котрі досі прихильно відносились до унії, тепер до неї зразилися, вкінци вказують, що при такім поведеню і при непевних політичних відносинах у Східній Европі унія не тільки не пошириться на Схід, але готова при невдоволеню народа і в нашім краю упасти. В третім меморіялі взивають синодальні Отці восточних зединених Собратів, щоби за нарушені права їх Церкви піднесли голос в Римі, памятаючи, що коли при несприятливих відносинах ломляться давні церковні права в українській Галичині, то при подібних некорисних условинах моглоби се і у них повторитися.

Не знаємо, який успіх будуть мати сі меморіяли синодальних Отців. Можливо, що осталисьби як і попередні без відповіди. Однак вони пішли вже в широкий світ і коли попередні представлення остались для ширших кругів незвісні, то про сі меморіяли говорить вже світ. З них стає вже явним, як дволично поступає тут Рим, що у своїх алльокуціях до Востока завіряє про велику прихильність для восточних Церков і про пошанованне їх установ, а на ділі поступає зовсім противно. А коли ще згадати, що за мовчанкою Риму забираються нині Польщею православним в Холмі і на Волині сотки церков і їх майна, що не допускається туди уніятського епископа і уніятських українських священиків, що там вводиться за згодою Риму нова якась польсько-українська унія під проводом польських епископів і священиків, то виходилоби, що нинішний Рим сходить зі свого безстороннього супроти націй і обрядів становища, і йде впрост на вислуги Польщі.

Все те бачать споріднені нам народи, приналежні до висточної Церкви і боліють живо над нашими кривдами. І які чувства можуть супроти сих подій зродитися в їх душах для католицької Церкви, злишно говорити.

На сі образки, взяті з життя лиш одної зединеної української церкви, най зібрані на Конґресі в Шикаґо (Chicago) звернуть свою зрілу увагу і най застановляться, чи супроти такого поведення з восточними Церквами можливе зединенне цілого востока з Римом. Ми віримо, що там найдуться поважні мужі, одушевлені для ідеї зединеної Церкви, котрі побажають щиро потрудитись для сеї справи. Та най ті мужі отже зріло роздумають, які причини церковного роздору і най возьмуться до усунення їх, а то найперше з сторони самої римсько-католицької Церкви. Без того не поступить справа вперед і всі голошені на сю тему на всяких зборах декламації будуть безуспішні. Але ми не маємо великої надії, щоби при найкращих зусиллях католицького світа Рим уступив зі свого деспотичного і вселатинізаційного становища. Та мимо того гадаємо, що ідея зединення християнських Церков таки не зійде з думки народів. **В цілім світі відчувається нині, при поширенню антирелиґійних течій, конечна потреба піднесення релиґійности і моралі в народах, а за сим не може гадка зближення Церков уже упасти. Тільки готово се діло вийти з иншого почину. В наших часах підноситься і скріпляється восточна Церква і поширюється значно по других частях землі, особливо в Азії і в Америці, — і від неї готов вийти сей товчок.** Ось читаємо, що сего року збирається вселенський собор всіх восточних Церков, на котрім має бути піднесена справа зединення восточних Церков з анґліканською. І можна надіятись, що колиб і не прийшло до формального їх зединення, то таки послідує дуже значне зближенне — при взаїмнім пошанованню відмінних їх установ, форм, а навіть богословських теоретичних наук. І се вийде певно не лише на церковну, але й на велику суспільно-політичну користь тих народів. Відтак може прийти черга на зближення з протестантськими Церквами — з хісном вже для цілої людськости.

Так можуть зединитись всі християнські церкви і народи як браття з братьми і сотворити велику християнську родину. Розуміється, що при такім ході діл мусілаби римська Церква при своїй неуступчивій і нетолерантній ексклюзивности полишитись зовсім на боці. І се повинніби Отці на конґресі в Шикаґо взяти також під свою розваґу.

Валентина Завадська.

ЖІНОЧИЙ РУХ.

(Продовженне).

III.

Близько до родинних відносин стоїть справа незамужньої матері та нешлюбної дитини.

Вже в році 1923 Союз феміністичних орґанізацій закладає в Римі окрему комісію для опрацювання цього питання, бо одноголосно визнано, що воно є за важливе, щоби сполучати його зі справою родинних відносин. Разом з тим підкреслено, що життя матері й дитини так між собою звязані, що й обороняти треба їх одночасно.

Скрізь, де тільки жінки осягнули впливи у громадських справах або в законодавстві, уживали вони цих впливів для боротьби проти ганебного стану нешлюбної жінки та її дитини. Попередні відносини нерідко доводили їх до катастрофи. Тільки відсутність розвиненого в цьому напрямі законодавства сприяла упадкові нешлюбної матері і штовхала її на шлях проституції, убийства дитини і невірного мущини.

Праця жінок в парляментах свідомо направлена на боротьбу з перестарілою системою і нерідко досягала надзвичайного успіху, як то є в Норвеґії, Швеції та Фінляндії, де ціла відповідальність покладається на батька, хочби навіть не було доказано напевно його батьківства.

Цілком природно, що емансипована, визволена жінка має причинитися до загального розвитку свого краю, а зокрема застановитися над поліпшенням стану нижчих верств жіноцтва.

Одначе, на жаль, таких успіхів не можуть осягнути жінки в инших країнах, через консерватизм своїх урядів. З трудом віриться, але істнують держави, де заборонено узаконнювати нешлюбних дітей через шлюб родичів і там, де навіть самі мати й батько бажалиб охоронити свою дитину перед людськими пересудами, не можуть цього зробити. Таке законодавство істнує в Анґлії, Ірляндії та Індії, себто в краях з перевагою анґлійських впливів.

Орґанізоване жіноцтво тих країв енерґійно працює в напрямі полегшення адоптації, бо инші, дозволені способи дуже складні.

Друга форма леґалізації нешлюбної дитини є узаконення її державою через призначення їй офіціяльного опікуна. Така установа істнує в Німеччині, Австрії, Швайцарії та в усіх скандинавських державах. Державний опікун заступає батька, підтримує матір через підшукання їй праці або видачу грошевих допомог підчас безробіття. Нема чого казати, які гарні наслідки дає ця система. На жаль, в инших країнах цього нема і замісць того, щоб кожна дитина дістала опікуна, призначають його тільки покинутим або мальтретованим дітям.

У прикрому стані знаходиться також освіта нешлюбних дітей, бо рідко хто ними цікавиться і, перебуваючи по більшій части у цілковитому занедбанні, поповняють вони собою кадри проституток і злочинців. Щоб доповнити образ цього соціяльного лиха, треба згадати, що майже в усіх країнах незамужня мати тратить посаду і опиняється в найгіршому матеріяльному становищі.

Домагання жіночих орґанізацій для боротьби з хибами законодавства мають такий напрям:

1) Держава обовязана дбати про свобідний фізичний та моральний розвиток дитини; 2) Дитина повинна яко мога довше перебувати при матері. Обовязком держави є опікуватися матеріяльним станом матері, щоби могла утримувати дитину, а тим більше, не позбавляти її посади або праці; 3) Держава йде на руку жінкам в їх позвах щодо аліментів до фактичних або й навіть можливих батьків; 4) Кожна держава зацікавлена в піднесенні загального рівня своїх горожан, тому повинна подбати про створення з матерей та дітей корисних членів суспільности, давши дитині освіту, а матері кавалок хліба; 5) Прокласти простіші шляхи для леґалізації нешлюбних дітей; 6) В сумнівних випадках батьківства уряд забезпечує свою допомогу матері, примушуючи евентуального батька нести свою частину видатків; 7) Призначення державної опіки над нешлюбними дітьми, не зважаючи на оточення, в якому знаходяться.

Не можна не згадати, що є країни, де положення нешлюбної матері та її дитини ще ускладнюється ріжницею раси. Так наприклад в Родезії (колишня голяндська кольонія, а тепер молода республика) в дуже тяжкому стані знаходяться Муринки, котрі мають нешлюбних дітей від білих батьків. Білий мущина не признає жадних обовязків до чорношкірої своєї тимчасової, або випадкової жінки і не відчуває жадних скрупулів, залишаючи її вагітною або з дитиною. Маленькі мішанці опиняються поміж чорними і білими неначе парії, позбавлені навіть дітočого товариства. Кілька европейських жінок обеднались в Жіночу Лігу і виступають тепер рішуче в обороні бідних жертв людської несправедливости, домагаючись, щоби діти-мішанці були під опікою уряду. Правду сказати, сам уряд Родезії ще за молодий, бо нараховує собі заледве два роки і тому можна сподіватися, що в своїй дальшій праці направить всі хиби расових упереджень.

IV.

Хоч як горяче працює жіноцтво над підтримкою нешлюбної матері та її дитини, одначе консерватизм і своєрідне розуміння приписів моралі для жінок і чоловіків стають великою перешкодою в направі лиха і причиняються до зміцнення другого лиха — проституції.

Свідоме жіноцтво всіх часів не оминало анормального і ганебного стану, в якому знаходяться часто жінки через неоднакові вимоги моралі для неї та мущини. Проституція є красномовним наслідком неоднакового трактування чоловічої та жіночої поведінки і побіч з моральним нищенням потягає за собою поширення венеричних недуг. Ліга Націй створила навіть окрему комісію для розгляду цих питань, де засідає також жінка др. Пауліна Люізі. Нема нічого більше понижуючого жінку, як ця подвійна мораль: одна для жінки, цілком инша для мущини. Звідти повстає найстрашніший замах на жіночу гідність: реґляментація проституток. Жіночі орґанізації в першу чергу виступили проти цього огидного середньовічного способу і в богатьох країнах його вже знесено, хоч в инших він вперто тримається. Боротьба жіноцтва в цьому напрямі зустрічає найбільше перешкод. Прийдеться прикласти всі сили, скупчити цілу енерґію для досягнення бажаних результатів, бо доти не визволиться остаточно жінка, поки істнуватиме реґляментація проституції та подвійна мораль.

Найдоцільнішим способом боротьби є створення кадрів жіночої поліції, котра малаб спеціяльний догляд за жіноцтвом нижчих верств. Реальні спроби зроблено в Анґлії, де від кількох років істнують жінки поліційні аґентки. Це дало остільки блискучі висліди, що Австрійська Національна Рада Жінок запросила до себе на засідання командантку Жіночої Поліції в Лондоні, міс Мері Ален для кращого ознайомлення з самою орґанізацією жіночої поліції.

Не зважаючи на тяжкий стан державних фінансів Австрії, Національна Рада має звернутися до уряду в справі заснування в найближчому часі корпусу поліційних аґенток.

(Дальше буде).

НА ДІТОЧУ МАЇВКУ!

Українська Громада з Бронкс просить поважаних читачів Свободи з Ню Йорку і околиць перечитати в нинішнім числі Свободи о г о л о ш е н н є про шкільний „Пікнік", котрий відбудеся в неділю, 27. червня, в Асторії, Лонг Айленд в Олимпік парку, і приїхати громадно на сю діточу маївку та своєю присутністю додати тій громаді з Бронкс дальшої витревалости на просвітній ниві, котра власними силами удержує вже два роки Українську Народну Діточу Школу, яка гарно розвинулась і в котрій, окрім читання, писання і української історії, вивчились діти гарних українських пісень, с і ч о в и х вправ і українських танців. А весь прихід з сього пікніку лишиться на дальше розширенне школи на 1926 і 27 рік. 146

ПРО ЩО МРІЮТЬ ДІВЧАТА?

Професор дівочої ґімназії в Парижі дав своїм ученицям задачу: „В котрому століттю хотілаб я жити — і чому"? На 40 учениць відповіло 39, що в XX. століттю, а лише одна хотілаби жити в середновічу, бо тоді ще були... герої-лицарі. Причини, чому майже всі хотілиби жити в XX. століттю, були такі: бо можу тепер учитися так як мої браття, бо можу ходити сама на прохід, на танці і до кіна, бо тепер люде відважніщі, ніж лицарі середновіча, які певно не малиби відваги сісти на літака, — бо моя одежа не стискає мене, бо можу носити коротке волосся, бо можу управляти спорт, бо можу лекше знайти кусок хліба, ніж мамині тітки, що тулилися при родині та латали подерте білля. Життя в XX. століттю вигідніще й краще ніж давніще.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Вільні Козаки села Росільна, від. 196, повідомляє, що піврічний мітінґ товариства відбудесь о 7-ій годині вечером, в суботу, дня 26. червня, в гали церковній при Ґрін і Сосекс ул. На порядку нарад звіт касовий і балевий. Проситься членів вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Неявившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник 1.00 дол. — Ф. Зак, предс.; І. Марусин, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 76, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що піврічний мітінґ відбудеся в неділю, дня 27. червня, о год. 2.30 пополудни у звичайній гали на 93 Van Buren St. Взиваєтся всіх членів прибути на сей мітінґ, бо будуть важні справи до полагодження. Кождий член повинен вирівнати свій довг. Звертаєсь увагу тим членам, що люблять затягати з плаченнем своїх вкладок по пару місяців, щоби на будуче коли не можуть заплатити на час своїх вкладок, повідомляли секретаря; в противнім разі будуть суспендовані. Кождий член повинен постаратися привести хоч одного нового члена на сей мітінґ. Котрий член не явиться на сей мітінґ, то підлягає карі після ухвали братської. — Павло Романишин, предс.; Стефан Стойко, кас.; Іван Лисак, секр.

З українського життя в Америці.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Як виглядає правдива січова забава.

Читаю в „Свободі", що „Чорноморська Січ" з Ню Йорку уряджує січову забаву-пікнік в неділю, 20. червня, в Українськім Парку в Елизабет. От, думаю собі, коби тільки дописала погода, а то варта буде поїхати та подивитися, яким то чудом цілая елизабетська громада прийшла до українського парку та яка то там буде січова забава. А погода дописала. Сів отже на трен тай поїхав.

Вже на стації стрінув я поважне число Січовиків. Всі вони були в мундурах галицької армії. Були і Січовички в народніх прекрасних строях. Іно поїзд рушив, а вже поплила стрілецька пісня. От звичайно, як Січовики, внуки правдивих Запорожців, куди не рушилися — все співають.

Та ще вони на добре не розігналися співати, як треба було висідати, бо Елизабет недалеко.

В Елизабет уставилися всі гарно в стрілецьку сотню і помашерували при звуках стрілецької банди до Українського Парку.

А парк той дорогий нам вже тим самим, що він куплений українськими руками, що в українських руках та служить українським цілям. Положення його дуже гарне. Можна легко до него доїхати. Має простору, дуже гарну галю на концерти і забави та має досить місця на всілякі розривки.

Перед галею на широкім подвірю поставлено високу могилу, всю зеленню вкриту з гарним високим хрестом та з таблицею, на якій видніла напись: Борцям за волю України. Яка тисяча народу обступила ту могилу. Прибули гості не тільки з Елизабет, але й з Ню Йорку, Джерзи Сити, Нюарку, Перт Амбою та других околиць. Всі прийшли поглянути на січове свято.

Аж тут рознісся голос сурми. А за ним вийшла січова банда, а за бандою курінний отаман М. Воробець, а за ним сотник Гриник, а за ним січове братство. Всьо в одностроях і з крісами на плечах. Попереду прапори „Чорноморської Січи" і Січи ім. Богдана Хмельницького.

Обійшли вони тричі могилу, музика відограла національний гимн, а січове братство стануло: Позір і віддало почесть. А з ним похилили свої голови всі присутні, старі і молоді. Притихли навіть і діти.

На підвисшене вийшов курінний отаман М. Воробець і привитав від імени Січовиків всю громаду. А зложивши привіт, вказав присутним на се, що є січова організація, яка її ціль та який в неї дух. Отой січовий пікнік і спосіб, в який Січовики сьогодня забавляються, хай буде для всіх малим образом того, як глядить січова організація в Ню Йорку на свої завдання, як виховує нове покоління, якого плекає в себе духа та яку веде роботу. Хай кождий придивиться тій роботі і хай, коли вона йому догора, стає в січові ряди.

По нім говорив др. Л. Мишуга між иншим ось як: Чи це сон чи мрія чи тільки привид. Чи це дійсно приплили до нас з над берегів Чорного моря наші славні козаки. Чи це дійсно воскресли, з гробу встали поляглі полки Галицької Армії, якої мундир ось тут мерехтить перед нашими очима.

І звідки взялася ось тут ота висока могила? Тут на стрілецькій забаві. Звідки взялися ті слези, що потекли тут на забаві з неодних очей?

Та це так, як в цілім нашім життю, так і сегодня з смутком радість обнялась. Живий про живе думає. Хоче жити і веселитися. І не диво, що здоровий січовий дух потребує забави і відпочинку. Але й не диво, що здоровий січовий дух віддає перед забавою пошану і честь тим, що маючи в собі правдивого духа, пролляли щойно недавно свіжу кров на вулицях галицьких міст в обороні самостійности українського народу. І честь нюйорським Січовикам, що кинули геть на бік всі політичні спори, а дбають про те, щоб січова організація була вірна своїм давним традиціям, щоб обєднувала та гуртувала народ, а не розбивала, щоб не заостріовала і так зранений наш національний організм, а лічила його, щоб не виховувала політикуючих стрільців, а тих сердешних і правдивих борців, які навіть не говорять про любов до України, а тільки Україні служать і за неї гинуть. З таких Січовиків, як їх сегодня перед собою бачимо, зрадіють певне й ті, яким сегодня оттою могилою віддаємо честь. Бо ті, що в гробах, певні того, що ті, що тут стоять перед отою могилою, готові кождої хвилі піти слідами тих, що в могилі. Коли так, то хай буде честь нюйорським Січовичкам і Січовикам.

По тім говорив п. Роман Слободян, який привитав в першу чергу Січовиків, а далі і всіх гостей, як член управи Українського Парку і як місцевий громадянин з Елизабету. Шановний бесідник вказав на те, що та могила є прообразом тих соток і тисяч могил, що покрили нашу рідну землю. І хтож з нас не має в тих могилах свого батька, чи брата, знакомого чи приятеля. Прецінь сотки тисяч їх полягло в обороні нашої держави. А між ними певно є і ті, що нам найдорозші. Та могила буде дорога кождому з нас, а наша громада не забуде того памятного сегоднішнього дня. Те місце, де стоїть тепер та могила, перед якою перемаширувало щойно січове братство, яке носить на собі той самий мундир, що його носили поляглі герої, буде памятковим і дорогим нашому українському серцю. Тому на тім місци буде здвигнений високий стовп, на якого верху будуть застромлені два славні прапори: американський і український, що будуть повівати високо над тим парком на знак, що американські Українці доти не спочинуть, доки на нашій рідній землі не стане правдивим господарем сам український нарід.

По промовах одна з Січовичок зложила на могилі вінок, а Січовик Яцишин віддеклямував вірш Михайла Кураха: „Тим, що впали", який звучить:

Коли Ви вмирали,
Вам дзвони не грали
І ніхто не плакав
Над Вами.
Лиш в чистому полі
Ревіли гармати,
І зорі на небі
Вмивались сльозами.

Коли хоронили
Вас в темну могилу,
То земля від крови
Чорніла.
Під хмарою — круки
Стадами літали
І бурею битва
Греміла.

На Ваших могилах
Хрести похилились,
Тернові віночки
Звалились до долу.
Спіть, орли-соколи,
Ми острим зброю
І стаєм на поклик:
„До бою"!

По тім відбулися вправи Січовиків з крісами, які випали дуже удачно. Вправам приглядалася тисячна публика. Весь час приграваля стрілецька банда.

По скінченню вправ відбулася дефіляда перед могилою, а потім весь похід, на якого переді повівали прекрасні прапори Чорноморської Січи і Січи ім. Б. Хмельницького, розвязався.

Слідували танці і забави. В перерві білоруський артист, член Українського Театру Ділов відспівав кілька українських пісень. Публика оплескувала його і домагалася наддатків, та тяжко було співати, бо голос дуже розходився, бо всі вікна і двері за для спеки були відчинені.

Відбулися ще дуже добре виконані руханкові вправи Січовиків, а потім Січовички і Січовики відтанцювали ще коломийковий балет в чотири парі. Всі вони були в чудових українських строях, а козаки в шараварах і червоних чоботах.

Танцювали звинно і принадно. Всі були захоплені. А богато було таких, що отсе перший раз бачили, як танцюється український танець по правді.

Сотник Гриник забрав ще слово та виголосив палку промову про відносини в краю та зрадницьку політику антанти та Польщі. Він представив ці всі страхіття, які довелося нашому народови витерпіти досі і зложив поклін тим всім, що не піддаються і яким смерть не страшна, що йдуть на новий бій з ворогом. Тіло наше могли вороги прибити, але ніколи нашого духа. Той остав далі живим. Кріпія же його далі, бо не треба буде довго ждати, як затрубить знов воєнна труба і прийдеться станути до нового воєнного походу. Готуймося всі до тої хвилі, бо вона певно прийде. Ставаймо в січові ряди і будуймо українську армію, нових борців за самостійність України.

От таке то було січове свято, так виглядав січовий пікнік.

Гість з Джерзи Сити.

МИКОЛА БІЛЯШІВСЬКИЙ.

З приводу смерти визначного історика мистецтва.

Дня 21. квітня ц. р. помер у Київі відомий і заслужений український учений археольоґ, директор Всеукраїнського Історичного Музею ім. Т. Шевченка у Київі й дійсний член Української Академії Наук і Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Микола Федорович Біляшівський.

М. Ф. Біляшівський положив великі заслуги на полі української науки й полишив по собі крім великого числа цінних розвідок і матеріялів з обсягу української археольоґії, нумізматики, етнографії й народнього мистецтва, найбільший і найцінніший на Україні музей, якому присвятив від 1902-го року свої найкращі сили.

Покійний Біляшівський був учнем Вол. Антоновича й московського антропольоґа Анучина і працював спершу в московському й варшавському архіві. Одначе його від шкільної лавки тягнуло до археольоґії й етнольоґії і він скоро стає директором Київського Музею, уладжуючи для його поповнення науково-розслідчі експедиції, етнографічні подорожі й археольоґічні розкопки.

Біляшівський належав до дуже рухливих археольоґів, видавав „Археолоґическую Лѣтопись" і брав живу участь у наукових археольоґічних зїздах у Вильні, Ризі, Київі, Катеринославі й Харкові.

Зокрема цікавився Біляшівський народним мистецтвом і присвятив йому між иншим дуже цінну працю в лондонському журналі „Ді Студіо" в збірці про „Ді Славонік Арт".

Біляшівський помер в 59 рорі життя, знеможений тяжкими обставинами. Згідно з його заповітом його поховано на „Княжій горі" біля Канева, що віддалена тільки на дві версти від могили Шевченка.

Похорони відбулися величаво. Після панахиди в салі „Історичного Музею" труну з тілом небіщика винесено на площу й покриту червоною китайкою поставлено на санки, до яких запряжено три парі волів, а потім знесено на дніпровий пароплав.

З. Кузеля.

УКРАЇНСЬКІЙ ВИСОКІЙ ШКОЛІ ПРИСУДЖЕНО МЕДАЛЬ.

В днях 10—17 травня сего року у Празі (Чехословаччина) відбувалась чергова весняна сільсько-господарча виставa, у якій між иншим взяла участь і Українська Господарська Академія, що істнує в Подєбрадах. Академія ця надіслала багато матеріялів, як от діяграми, моделі, видання та инші, що широко задемонстрували життя і працю Академії та осягнуті нею успіхи, якими вона по заслузі може пишатись. За один з експонатів, а саме модель мосту і шосейного шляху, Академії присуджено медаль.

З ТЕМНОЇ ХРОНИКИ.

В Знесінню під Львовом служниця Марія Горак породила нешлюбну дитину, задушила її і кинула до комори. Опісля закликала пса і замкнула його в коморі на те, щоб він пожер трупа дитини. Але пес не тільки що не доторкнувся трупа, але зачав так гавкати, що побудив сусідів і вчинок Марії Горак вийшов на верх. За це засудив оноді львівський трибунал Марію Горак на 2½ року вязниці. — В Добросині коло Рави Руської шайка місцевих злодіїв обікрала кооперативу „Згоду". На розправі вийшло на верх, що цю шайку згуртувала 22-літна жидівочка Регіна Вольф і намовляла їх до крадіжи, а опісля відкуповувала від них крадені річи. Мало того, на розправі вийшло на верх, що війт був у змові зі злодіями, приходив до них на крадену горівку і намовляв їх, щоб украли свиню в одного господаря і зарізали її. Оноді трибунал засудив злодіїв і спільників на вязницю від 3—10 місяців. — Вояк Боржемський приїхав до дому на свята до Росоховатця коло Підгаєць. Коли його мама поралась на оборі коло господарства, її син витягнув револьвер і застрілив маму. Батько кинувся на ратунок, але син-вояк також стрілив до нього і убив його. Опісля звернув проти себе револьвер і ранив себе тяжко. Як тяжко раненого відвезено його до шпиталя. Яка була причина цего страшного вчинку — не знати. — В присілку Липина біля Старого села (пов. Цішанів) в родині Ілька Галущака панувала незгода. Галущак особливо не міг погодитися з пасербом Стефаном Махом і часто між ними приходило до бійки. Оноді Мах кинувся з сокирою на свого вітчима Ілька Галущака і зарубав його на смерть. Опісля злочинець сам зголосився на постерунку жандармерії в Любачеві і оповів цілу справу. Вислані жандарми знайшли трупа Ілька Галущака в крови, на подвірю коло стодоли.

ЯК ЇЛИ Й ПИЛИ В ДАВНИХ ЧАСАХ?

Їда і напитки є також зеркалом культури даного народа й чого часів. Культурний чоловік, коли йому прийдеться жити в пустарі, хоч-не-хоч відвикне від культури, цивілізації тай їда буде инакша й до инших форм привикне.

За останні повоєнні роки відбулося стільки міжнародніх конференцій, а тоді то були теж величаві банкети. Але щоби переговори краще йшли, то треба подати гарні напитки й циґара. Тому то прим. Поляки, коли хто з чужинців приїздив до них, щоби пізнати відносини в Польщі, приймали його величаво, бучно й гучно, щоби заблахманити його, щоби не пізнав справжніх відносин.

Бісмарк також знав оцінити вагу банкетів для державних справ. Він знав, що з дипльоматичним партнером найкраще говориться при гарному обіді. Бісмарк знав теж оцінити вартість гарного циґара. Коли побачив, що з якимсь дипльоматом не клеїться розмова, давав йому насамперед циґаро, бо, казав, що добре циґаро впливає корисно на настрій.

Літописці всіх часів богато місця присвячують звичаям, як то люде їли й пили. З тих описів можемо уявити собі стан культури даних часів. Найбільше дбали про жолудок в 17-ому столітті, і то не лише якась одна верства суспільности, але й весь нарід. Німецький дослідник культури Макс Бем у книжці „Люде й мода" описує, як то в 1617-ому році запросили якогось Филипа Гайнгофера (з Штетіна) на обід. Засіли до стола в 10-ій годині рано, а встали від обіду щойно в 6-ій годині вечером.

У тих часах у міщанських домах обід складався з шістьох дань, а кожде данне з девяти ріжних страв. Шляхта звичайно мала обід лише з трох дань (дехто подумає: скромненький обід) — та ба, коли одно данне складалося аж зі сто страв!

Добрими їдунами були французькі королі. Генрик IV. їв усе дуже богато мельонів, що аж хорував з того. Людвик IV. умів при однім обіді зїсти чотири тарілки зупи, цілого фазана, куропатву, миску салати, два великі кусні шинки, тарілку овочів і конфітур. Колиб вартість такого обіду перечислити на нинішні гроші, то неодному відійшла би охота від такого пишного їдження. Але тоді були инші часи. Кельнський курфірст на один обід видав 11 тисяч талярів. У тих часах не хибувало людям теж винахідчивости, фантазії, щоби учасникам обіду додати апетиту. В Гановері в ґрафа Кеніґсмарка принесли підчас обіду на стіл курку, що несла яйця (самособою курку не живу, а штучну). Курка була в великім соломянім коши. З яєць виходили печені птахи (ортоляни), опісля появився на столі паштет, із якого вилітали живі птахи. Треба признати, що тодішні кухарі були свого рода мистці.

Але правила „доброго тону" були тоді дуже прості. Плинні страви їли ложками зі спільної миски. Всі инші страви кождий їв пальцями. І князі і королі їли також пальцями (прим. Людвик XIV.). Славний французький письменник Монтень нарікав, що їсть так скоро, що все вкуситься в пальці.

Вже в XVII. столітті при обіді любили й випити. Прокіп Курто із Парижа придумав спосіб, як подавати до стола замерзлі лімонади й лікери. Третім напитком було мусуюче пінисте вино. Винайшов це вино побожний пивничний монастиря в Отвілер, Дом Періньон.

В 17-ому столітті був уже також звичай пити чеколяду, чай і каву. Але хто думав би, що в тих часах люде були абстиненти, той помилявся би. Тоді говорили: „Хто вміє найбільше випити, той є королем!" Ба, вірили, що впитися то є дуже гігієнічно і чоловік повинен впитися бодай двічі на місяць. Німець Гайнгофер дивується, що на весіллі княгині Магдалини з палятином Найбурґа в Мюнхені 1613. року „цілі вісім днів не бачив повного (себто наїдженого) і пяного чоловіка". На весіллі, що тривало вісім днів, то дійсно дивно.

ГЕРЦІ НА ТРУПІ.

Погулять на трупі!

Отся провідна думка цілує статті жидівської преси, де, та на яких мовах вона тільки не виходить. Не знати, чого в тих статтях більше: ординарної лайки, чи нікчемної брехні. Одно вплетене в друге дає такі квіточки, що їх запаху ми довго, довго не забудемо.

Убийство Петлюри послужило тільки притокою для того, щоби весь український народ ще раз обвинуватити в погромах на Україні. Жидам байдуже, що вони минаються з правдою. Переходять вони до порядку дневного над тими численними безсторонними голосами, навіть жидівських діячів, які стверджують, що за погроми не можна винити ані українського народу ані уряду.

Вони не узгляднюють цього, що уряд УНР враз з Петлюрою були за слабі, щоби опанувати стихію, що звернулася проти жидівських мас з довго наболілої мести за асиміляційну політику жидівських проводирів та за економічний визиск поневоленого українського народу жидівськими пявками.

Вони забувають, що всі українські уряди — репрезентанти українських національних змагань — всіма засобами боролися з погромами, а жидівське населення України з рук українського уряду дістало такі права, яких до того часу ніде не мало. Для гармонії отих всіх нікчемних обвинувачень українського визвольного руху вплетений ще голос колишнього міністра жидівських справ д-ра Зільберфарба.

Він заявив у варшавській ґазеті „Момент", що погромів доконувала Українська Галицька Армія. Отсе нікчемне обвинувачення найбільш геройської і рівночасно найнещаслившої армії хиба ясно вказує на мету, до якої стремить жидівська мафія: обкидати болотом, представити в найгіршім світлі українські змагання, боротьбу з большевизмом, якому патронували в більшости сини Сіона.

Уже така в Жидів вдача, що сильному лижуть руки, а безсилого мяжджуть своїми брудними ногами.

Ідучи тими шляхами обвинувачення, що Жиди, ми малиби повне право винувати жидівство у всіх тих кровавих діях, що ними відзначився большевизм на Україні. Бож головними представниками чекізму були Жиди.

Та ми не йдемо тим шляхом.

Жиди, як одиниці, були в історії катами українського народу. Усього жидівства ми не обвинувачували ніколи. І тим ми стоїмо етично вище від Жидів.

Марґолін, визначний жидівський діяч і співробітник українських урядів — у своїй книжці „Україна і політика Антанти" документально стверджує, що усі українські уряди вели боротьбу з погромами. У своїй книжці наводить він ряд наказів і арґументів на своє твердження. І доходить до такого висновку:

„Николай Романов і Денікін були ярими антисемітами. Но я ніколи не відкажуся від оборони тих людей, що стояли на чолі українського визвольного руху".

Та що це обходить їх людей мести?

Убийник Петлюри Шварцбарт заявив, що ще в 1917 році, розїзджаючи по Україні, він чув про жидівські погроми, уряджувані Петлюрою. Слід пригадати, що в 1917 р. погромів ще не було, а Петлюра не грав ще ніякої ролі.

Не погроми були причиною морду, але наказ з Москви.

А всі оті нікчемні писання жидівських ґазет мають на меті спрямувати увагу світа в напрямі погромів, щоби затушувати неприємний для Жидів капіталістичного світа факт, що головною остоєю большевизму і головними виконавцями його наказів є Жиди.

Жиди так все поступають...

(„Новий Час").

ПОСМЕРТНІ ВІСТИ

Дня 15. квітня ц. р. помер в 58. р. життя **Андрій Бурин** в Юськовичах, пов. Золочів. Покійний походив із Денисова, пов. Тернопіль. Після військової служби його призначили судовим офіціялом в Олеську. По роспаді Австрії, як людина, до якої всі мають довіря, стає комісаром у тійже місцевости. Одначе за своє вірне виконування громадянських та народніх обовязків не минули і його відомі тюремні знущання, в наслідок чого покійник тратить усякі права до своєї попередньої служби, через що в крайній нужді безчасно скінчив своє життя. Дня 18. квітня похоронили його на місцевім цвинтарі при великій та масовій участи громадянства і місцевого хору.

В. Й. П.

Іван Дранчук, старш. десятник УГА, уроджений 30. грудня 1890 р. в Пядиках, пов. Коломия, помер дня 16. квітня с. р. на грудну недугу в Фінкендорфі, пов. Нім. Яблінне. Похоронений дня 19. квітня с. р. на кладовищі в Ринольтицях (Рінгельшайн) при участи української еміграції з Нім. Яблінного, Градка й околиці та великого здвигу німецького населення.

В. Й. П.!

ЗАБИТО АРХИМАНДРИТА.

Як пише „Правда", в Лубнах в монастирі забито архимандрита Ждана, який на думку „Правди" був представником так званого церковного руху собору епископів України. Забито також і одного священика Базилевського, який ніби був прихильником цього руху.

Підозрівають, що вбивство доконали прихильники старої церкви. Задержано бувшого настоятеля монастиря.

ЩЕ БРАКУВАЛО НІМЕЦЬКОЇ КОЛЬОНІЗАЦІЇ.

Як пише „Правда", німецькі робітники звернулись до большевицького уряду з проханням дати їм кусник землі з лісом „на юге Росії", себто на Україні.

Кількість бажаючих осісти на українській землі виносить 1,000 — 1,200 чоловік. Прохання німецьких робітників, як пише „Правда", тепер розглядається в господарських і професійних орґанізаціях.

ДО ВСІХ ДОПИСУВАТЕЛІВ.

Просимо затямити собі:

1. — Дописі писати коротко.
2. — Виразно і читко.
3. — Лиш по одній стороні паперу.
4. — В дописях подавати лиш правдиві вісти.
5. — Писати лише про річи цікаві для усього загалу читачів, або бодай його значної части.
6. — В дописях нікого не перехвалювати без дійсної заслуги.
7. — Не лаяти нікого особисто, ані не нападати, ані не зачіпати.
8. — Не жадати звороту дописі, з ку дописуватель написав за кілька минут (коли її дуже потребує, може собі оставити відпис).
9. — Не посилати „наглих" дописей з домаганнем „сейчас" помістити, бо се звичайно тільки покерує, що дописуватель опізнився і хоче, щоб редакція се надолужила.
10. — Не присилати до редакції статей і поезій недоладних щодо форми або безвартних щодо змісту; а до того [illegible]

НАЙБІЛЬШ ПОПУЛЯРНІ ҐЕОГРАФІЧНІ НАЗВИ.

Обраховано, що з ріжних назв країв, які стрічається в американських ґазетах, найчастіше приходить, розуміється, назва Злучених Держав, потім Англії, далі Франції, Китаю і Німеччини. З назв міст — Ню Йорк і Лондон.

Поміж ріками ґазети в Америці найчастіше згадують німецький Рейн, на другім місці египетський Ніль, третій Дунай, аж на четвертім місці Місісіпі, далі Гудсон, Волгу, Евфрат, Йордан і Теймс.

З гір найбільшу ґазетну популярність мають Альпи, другий Кавказ і далі в слідуючім порядку: Ракі Мавнтенс, Урал, Карпати, Анди й Гімаляї.

Щодо островів то в американських ґазетах, очевидно, найчастіше можна здибати назви своїх Філіпінських, далі Західних Індій, Гавайських, Порторіко, Сицилії і островів Самоа.

Той обрахунок зроблений американським „Освітним Товариством" длятого, щоби переконатися, чого дітей треба передівсім вчити з ґеоґрафії, з якими власне назвами їм прийдеться найчастіше стрічатися в життю.

ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПРИСУДУ.

Верховний Суд України затвердив присуд Волинського суду в справі повстанчої ґрупи Стефановича - Стеценка, яка довший час робила напади на селянські партійні і совітські установи, при чому здебільшого вони кінчались забиттям комуністів.

Стефановича-Стеценка і 8 чоловік з його повстанчого загону засуджено до розстрілу.